

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 81/2023-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o spojených ústavných sťažnostiach sťažovateľa **Ing. JUDr. Bohumila Husťáka**, súdneho exekútora, Žriedlová 3, Košice, IČO 17 072 735, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, IČO 47 254 220, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Martina Hopferová, proti postupu a uzneseniam Okresného súdu Michalovce č. k. 16 Er 522/2003 z 25. januára 2022 a č. k. 16 Er 522/2003 z 29. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu boli 8. augusta 2022 a 22. novembra 2022 doručené ústavné sťažnosti sťažovateľa, ktorými namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uzneseniami Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 Er 522/2003 z 25. januára 2022 (ďalej aj „uznesenie z 25. januára 2022“) a č. k. 16 Er 522/2003 z 29. júla 2022 (ďalej aj „uznesenie z 29. júla 2022“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

Napadnuté uznesenia sťažovateľ žiada zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu trovy konania a finančné zadosťučinenie v sume 200 eur.

Ústavný súd uznesením č. k. PLs. ÚS 68/2022 z 13. decembra 2022 spojil obe ústavné sťažnosti na spoločné konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor vykonával exekúciu na vymoženie peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu právoplatne uloženej pokuty za priestupok povinného. Okresný súd ho poveril vykonaním exekúcie 5. januára 2004. Sťažovateľ vydal 17. februára 2020 upovedomenie o zastavení starej exekúcie a výzvu na úhradu jej trov. Oprávnený podal proti tomuto upovedomeniu námietky, o ktorých rozhodol okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 16 Er 522/2003 z 29. mája 2020 tak, že im vyhovel a upovedomenie o zastavení starej exekúcie zrušil s odôvodnením, že právo priznané exekučným titulom zaniklo uplynutím času 21. marca 2004, teda pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“).

3. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd obsadený sudcom napadnutým uznesením z 25. januára 2022 tak, že sťažnosť zamietol. Z odôvodnenia vyplýva, že súdny exekútor nebol oprávnený vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie, pretože preklúzia vymáhaného práva nastala skôr ako rozhodná doba podľa zákona č. 233/2019 Z. z. Súdny exekútor v zmysle § 57 ods. 4 Exekučného poriadku v okamihu zistenia skutočnosti, že vymáhaný exekučný titul je prekludovaný, bol povinný podať návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, preto súd zrušil vydané upovedomenie o zastavení starej exekúcie a za primárny dôvod zastavenia exekúcie považoval preklúziu vymáhaného práva.

4. Následne okresný súd napadnutým uznesením z 29. júla 2022 exekúciu zastavil a nepriznal sťažovateľovi trovy exekúcie z dôvodu, že k prekludovaniu vymáhaného nároku došlo ešte v roku 2004, pričom sťažovateľ napriek tomu viedol exekúciu naďalej a nepodal návrh na zastavenie exekúcie. V uvedenom nekonaní súdneho exekútora videl okresný súd dôvod na nepriznanie náhrady trov exekúcie (§ 243j Exekučného poriadku).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Uznesenie z 25. januára 2022 napadol sťažovateľ ústavnou sťažnosťou, v ktorej namieta, že sa okresný súd odklonil od cieľa a účelu sledovaného zákonom č. 233/2019 Z. z., ktorého ambíciou je zavedenie osobitného procesného mechanizmu zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií priamo zo zákona, pričom technické otázky súvisiace s ukončením exekučných konaní sú zverené súdnemu exekútorovi. Prax iných súdov je pritom presne opačná ako v prípade označeného súdu. Všeobecné súdy sťažovateľovi vracajú akékoľvek podnety na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie exekučného titulu podané pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. práve s cieľom vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Návrh oprávneného na začatie exekúcie bol vinou oprávneného jednoznačne a nepochybne podaný tesne pred uplynutím prekluzívnej lehoty, čo však sťažovateľ žiadnym spôsobom nemohol a nevedel ovplyvniť. Sťažovateľ nemá vplyv na rozhodnutie oprávneného, keď iniciuje exekučné konanie, a oneskorené konanie oprávneného v tomto v žiadnom prípade nemôže byť kladené za vinu sťažovateľovi. Sťažovateľ riadne vydal upovedomenie o začatí exekúcie. Pred vydaním upovedomenia o začatí exekúcie, ako aj potom

vykonával úkony smerujúce k zisteniu majetku povinného a vymoženiu dlžnej sumy. Je neakceptovateľné, aby následky nedbalého konania oprávneného spôsobili, že sťažovateľovi nebude priznaná náhrada trov exekúcie.

6. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia z 25. januára 2022 a nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, pretože okresný súd formálne zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie, čo nevyvoláva právne účinky, keďže k zastaveniu exekúcie nedošlo vydaním upovedomenia o zastavení starej exekúcie sťažovateľom, ale *ex lege* účinnosťou samotného zákona č. 233/2019 Z. z. Okresný súd „oživil“ zo zákona zastavené konanie, aby o jeho zastavení z iného dôvodu rozhodol uznesením. Preklúzia vymáhaného práva môže byť len podkladom na zastavenie exekučného konania, ktoré prebieha. Keďže do 1. januára 2020 nedošlo k zastaveniu exekúcie podľa Exekučného poriadku a ani súd o návrhu na zastavenie žiadneho z účastníkov exekučného konania nerozhodoval, tak sa exekúcia zo zákona zastavila k 1. januáru 2020 a nijaký iný výklad práva podľa názoru sťažovateľa nie je ústavný. Sťažovateľ teda zákonne vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a okresný súd ho nezákonne zrušil. Sťažovateľ podotýka, že prípadná preklúzia vymáhaného nároku oprávneného nespôsobuje preklúziu nároku exekútora na trovy exekúcie. Upovedomenie o zastavení exekúcie bolo zrušené ako celok, teda aj v časti paušálnych trov starej exekúcie, kde súdny exekútor vystupuje ako účastník konania a ktoré je povinný znášať oprávnený v exekúcii. Stratou nároku na paušálne trovy starej exekúcie došlo podľa názoru sťažovateľa k neústavnému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Zvolený výklad a aplikáciu ustanovení exekučného poriadku a zákona č. 233/2019 Z. z. považuje za rozporné s jeho právom na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

7. Sťažovateľ namieta aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože okresný súd mal dostatok priestoru na rozhodnutie o zastavení exekúcie, času (18 rokov) aj možností (disponoval všetkými podkladmi na zastavenie exekúcie odo dňa podania návrhu na vykonanie exekúcie – exekučný titul, návrh oprávneného). Nevydanie uznesenia o zastavení exekúcie zo strany okresného súdu po dobu 18 rokov nemôže byť na ťarchu sťažovateľa. Inými slovami, sťažovateľ namieta nečinnosť okresného súdu vo vzťahu k zastaveniu konania z dôvodu preklúzie práva do obdobia 1. januára 2020, keď nastali účinky zastavenia starej exekúcie *ex lege*.

8. Napadnuté uznesenie z 29. júla 2022 je bez akýchkoľvek pochyb naviazané na predchádzajúce uznesenie, ktorým súd rozhodol o námietkach oprávneného. Rozhodnutie, ktoré je v priamom rozpore so zákonom nepochybne zasahuje do základných práv sťažovateľa a podľa jeho názoru nemôže obstať. Rozhodovanie o trovách exekúcie ďalším uznesením, ktorým súd rozhodol aj o zastavení (už zo zákona zastavenej) exekúcie má priamy pôvod v nesprávnosti zrušenia upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Okresný súd ho nemal vydať a práve toto uznesenie vytvára následne podklad na ďalšie nezákonné rozhodnutie súdu o trovách exekúcie. Trovy súdneho exekútora sú totiž priamo určené zákonom č. 233/2019 Z. z. a nijaká právna úprava nezveruje právomoc konajúcemu okresnému súdu, aby o nich rozhodoval a určoval ich výšku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavných sťažností

9. Podstatou ústavných sťažností je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd napadnutými uzneseniami neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces. Zároveň v dôsledku toho malo dôjsť aj do ústavne neudržateľného zásahu do jeho práv majetkovej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov sťažovateľ odôvodnil uplynutím 18 rokov od začiatku exekúcie do rozhodnutia o jej zastavení.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv na ochranu vlastníctva, súdnu ochranu a práva spravodlivý proces:

10. V posudzovaných veciach sa sporným stala aplikácia správneho právneho predpisu pri existencii dôvodov na zastavenie exekúcie, keď na jednej strane sťažovateľ argumentuje v prospech použitia osobitného zákona č. 233/2019 Z. z. a na druhej strane okresný súd založil napadnuté uznesenie na potrebe vydať rozhodnutie o zastavení exekúcie podľa Exekučného poriadku. Vyriešenie tohto problému nadobúda podľa názoru sťažovateľa ústavný rozmer, pretože od odpovede na túto otázku je priamo závislý právny režim náhrady trov exekúcie, v súvislosti s ktorým namieta porušenie svojich práv.

11. V danej veci šlo o tzv. starú exekúciu v zmysle jej zákonnej definície (§ 1 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z.), čo indikovalo aplikáciu zákona č. 233/2019 Z. z. Okolnosťou majúcou za následok zastavenie exekúcie priamo zo zákona malo byť uplynutie rozhodnej doby, teda doby 5 rokov od doručenia prvotného poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Sťažovateľ, riadiac sa právnou úpravou, preto vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Exekučný súd s vydaním upovedomenia o zastavení exekúcie nesúhlasil, pretože podľa jeho názoru došlo k zániku práva (preklúzii) skôr než k uplynutiu rozhodnej doby, a preto mala byť exekúcia zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017.

12. O zhodných ústavných sťažnostiach sťažovateľa (čo do rozsahu a dôvodov) rozhodli jednotlivé senáty ústavného súdu na základe odlišných právnych záverov, čo vyústilo do zjednotenia právnych názorov v pléne ústavného súdu podľa § 13 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Plénum ústavného súdu v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2023 z 25. januára 2023 uviedlo, že „Preklúzia sama osebe na rozdiel od skutočností podľa zákona č. 233/2019 Z. z. nespôsobuje zastavenie exekúcie. Na skončenie exekúcie podľa Exekučného poriadku sa vyžaduje uznesenie súdu o jej zastavení. Inak povedané, exekúcia sa nezastavuje priamo vznikom dôvodu na zastavenie, teda zo zákona, ako to je podľa zákona č. 233/2019 Z. z., ale až rozhodnutím súdu. Do účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. však vo veci sťažovateľa nebolo o zastavení exekúcie rozhodnuté. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. už exekučný súd preto nemohol zastaviť exekúciu podľa Exekučného poriadku a mal aplikovať len pravidlá osobitných ustanovení zákona č. 233/2019 Z. z. Opačný právny názor je popretím účelu a zmyslu

zákona č. 233/2019 Z. z. ako osobitného, pre tento prípad (zlyhania exekučného systému) prijatého zákona. V konaní o námietkach oprávneného proti upovedomeniu o zastavení starej exekúcie je úlohou exekučného súdu skúmať iba to, či v súlade s týmto zákonom došlo k zastaveniu starej exekúcie zo zákona, a nie to, či bol skôr daný dôvod na jej zastavenie podľa Exekučného poriadku. Na takúto úvahu nie je v zákone č. 233/2019 Z. z. žiaden normatívny základ.“.

13. S prihliadnutím na uvedené plénum ústavného súdu konštatovalo: „I. Právny názor, podľa ktorého dôvodom zrušenia upovedomenia o zastavení starej exekúcie na námietky oprávneného podľa § 7 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov je to, že už pred účinnosťou tohto zákona bol daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, nie je správny.

II. Samotné zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie však nie je porušením základných práv súdneho exekútora na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

14. V tejto súvislosti plénum ústavného súdu zdôraznilo, že „právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu všeobecného súdu je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávnych princípov, teda či v rozhodnutí boli chránené základné práva sťažovateľa. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o ústavnej sťažnosti nie je pokračovaním konania na všeobecných súdoch (I. ÚS 140/2017).“.

15. Keďže uznesením pléna ústavného súdu sú viazané jednotlivé senáty pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach (§ 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd naň v podrobnostiach odkazuje a s poukazom na v ňom uvedené závery ústavnú sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu okresného súdu z 25. januára 2022 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Plénum ústavného súdu sa zaoberalo i otázkou náhrady trov exekúcie, o ktorú sťažovateľovi primárne šlo, keď uviedlo, že „vecou sťažovateľa ako osobitného subjektu zúčastneného na exekučnom konaní nie je to, či sa exekúcia zastaví, dôvod jej zastavenia alebo to, či sa v nej bude pokračovať. Jeho vecou z pohľadu ústavného je to, aby mu za jeho exekučnú činnosť bola priznaná primeraná odmena a náhrady. I zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie nevylučuje to, aby bola sťažovateľovi pri zastavení exekúcie z dôvodu podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku priznaná podľa § 203 Exekučného poriadku odmena a náhrady, a to aj proti bonitnému oprávnenému v sume, ktorá bude vyššia ako paušálna náhrada vo výške 35 eur priznaná podľa zákona č. 233/2019 Z. z. Na tom nemení nič ani § 243j Exekučného poriadku, podľa ktorého v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, ak sa exekúcia zastavila, môže

súd rozhodnúť, že exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, a to najmä ak exekútor pri výkone exekúcie nepostupoval v súlade so zákonom alebo ak nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku.“.

17. To bol aj prípad sťažovateľa v práve prejednávanej veci, keď okresný súd uznesením z 29. júla 2022 zastavil exekúciu a sťažovateľovi nepriznal trovy exekúcie z dôvodu, že pri jej výkone nepostupoval v zmysle ustanovení Exekučného poriadku. S prihliadnutím na závery pléna považuje ústavný súd spôsob, akým okresný súd pristúpil k riešeniu otázky trov exekúcie, keď za daných okolností aplikoval § 243j Exekučného poriadku, za ústavne udržateľný.

18. Vychádzajúc z uvedených záverov, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami z 25. januára 2022 a 29. júla 2022 odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

19. K tvrdeniu sťažovateľa o porušení jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd uvádza, že sťažovateľ v predmetnom konaní (keď v priebehu celého konania mohol potenciálne exekučný súd pristúpiť k vydaniu uznesenia o zastavení exekúcie) nevystupoval ako jeho účastník, ale ako orgán verejnej moci, a preto nie je nositeľom označeného základného práva. Ústavný súd už vo vzťahu k tomu istému sťažovateľovi v inej jeho obdobnej veci rozhodol, preto v podrobnostiach odkazuje na svoje skoršie rozhodnutie (pozri II. ÚS 53/2022 a jeho body 13 až 15 a 22). Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že je podaná zjavne neoprávnenou osobou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu